

RYZIKO PRZYGÓD – MARZENIA O WIELKICH PODRÓŻACH

Problemy gramatyczne

- znajomość odmiany rzeczowników zapożyczonych

To warto wiedzieć • zapamiętać • zrobić

- rzeczowniki zapożyczone i ich rodzaj gramatyczny • lista rzeczowników nieodmiennych

Kompetencje i sprawności językowe

- jak opisać zwiedzane miejsca – reportaż

Literatura przedmiotu (gramatyki, słowniki, ćwiczenia, strony internetowe):

- S. Mędak, *Dictionnaire de la déclinaison des substantifs polonais*, Presses Universitaires du Mirail, Toulouse (France) 2001 • S. Mędak, *Słownik odmiany rzeczowników polskich*, Universitas, Kraków 2003 • *Nowy słownik ortograficzny PWN* pod red. E. Polańskiego, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 1996.

7 KONTYNENTÓW – PODRÓŻE WOJTKA DĄBROWSKIEGO

Kiedy byłem chłopcem, zbierałem znaczki pocztowe z różnych krajów, spędzałem długie godziny nad książkami Verne'a i Szklarskiego oraz marzyłem o dalekich podróżach...

Miałem 14 lat, gdy po raz pierwszy wyjechałem za granicę – do strefy **konwencji** w Czechosłowacji. Potem podróżowałem już co roku podczas swoich **wakacji** – coraz dalej i dalej. Były to bardzo trudne czasy dla pierwszych polskich **trampów**: paszporty trzymano na **milicji**, na Zachód można było wyjechać tylko na zaproszenie, a **dewizy** potajemnie kupowano na czarnym rynku. Aby zarobić dodatkowe pieniądze niezbędne do **realizacji** moich podróżniczych marzeń, zacząłem pisać **artykuły** do polskiej **prasy** oraz **organizować** odczyty i pokazy **slajdów** – a były ich setki – w różnych **klubach** i **bibliotekach**. Nie ukrywam, że w przygotowaniu moich podróży wspierali mnie często życzliwi ludzie – znajomi i przyjaciele, którzy dostrzegając we mnie **pasjonata**, pomagali mi gromadzić niezbędne **informacje**, załatwiali **wizy** i dewizy, a nawet podpisywali **weksle gwarantujące** mój powrót do kraju. Dzięki wam wszystkim! – Nigdy tego nie zapomnę! Z **satysfakcją** jednak mogę podkreślić, że nigdy nie korzystałem ze wsparcia **finansowego** lub rzeczowego żadnych **organizacji** czy **instytucji**.

Obecnie mam już na swoim **koncie** ponad 200 odwiedzonych krajów, na siedmiu **kontynentach**. Odbyłem sześć podróży dookoła świata... Ale nie podróżuję po to, aby zdobyć jeszcze jedną pieczętkę do **paszportu**. Każdy nowy kraj to dla mnie odkrywanie czegoś nowego, czegoś nieznanego i **fascynującego** – to nowa przygoda.

Lubię poznawać ludzi i ich codzienne życie, **kulturę** i obyczaje. Kocham także przyrodę, której piękno przechodzi często nasze najśmielsze oczekiwania. Swoje podróże **planuję** zawsze z dużym wyprzedzeniem i staram się być do moich wyjazdów dobrze przygotowanym, co daje mi **szansę** zobaczenia tak wielu ciekawych miejsc, jak to jest tylko możliwe, a także możliwość **optymalnego** wykorzystania cennego czasu... Bo wciąż jest na świecie tyle do zobaczenia... Wiem, że gdzieś tam, u krańca mojego **szlaku** czeka jeszcze na odkrycie ten mój ostatni i równie fascynujący ósmy kontynent – miejsce gdzie spotykają się wszystkie szalone obiecyświaty. Jest coraz bliżej... Ale tam mi na razie nie spieszo – na siedmiu kontynentach mam wciąż tyle do odkrycia...

www.kontynenty.tpi.pl/s3plp.odr.htm

Praca z tekstem

1. Czy ludzie żyjący w ustroju totalitarnym mieli więcej marzeń niż ci urodzeni w krajach kapitalistycznych?
2. Dzięki komu Wojtek Dąbrowski mógł zrealizować swoje młodzięcze marzenia?
3. Dlaczego Wojtek wspomina o swoich znajomych i przyjaciółach?
4. Dlaczego dziecko polskie mogło jedynie marzyć o tym, co jego zachodni rówieśnicy mieli zapewnione, np. z okazji swych urodzin, zdania egzaminu, dzięki kaprysowi, pomysłowości swoich rodziców?
5. Czy pasja podróżowania w przypadku Wojtka jest wyłącznie odwetem za zniewolone przez ustrój dzieciństwo?
6. Co można odkryć nieznanego, fascynującego na ósmym kontynencie? Czy warto się do tego spieszyć?
7. Wyrazy występujące w tekście takie jak: *kontynent, konwencja, tramp, milicja, dewizy, realizacja, artykuł, prasa, organizować, klub, biblioteka, pasjonat, informacja, wiza, gwarantować, satysfakcja, finansowy, organizacja, instytucja, konto, paszport, fascynujący, kultura, planować, szansa, optymalny, szlak* mają niewiele wspólnego ze słowiańską leksyką. Korzystając ze słownika wyrazów obcych, spróbuj ustalić etymologię tych słów. W dyskusji na temat zapożyczeń w języku polskim posłuż się popularnym chwytem reklamowym, wykorzystywanym przez różne wydawnictwa (m. in. francuskie wydawnictwo *Assimil Collection*) w tytułach podręczników dla obcokrajowców, typu: *Polski bez trudności, Polski w ciągu czterech tygodni, Polski nie jest wcale trudny* itp. Czy naprawdę jest to możliwe? Czy jest to tylko marzenie dziecka?

Poza tekstem

8. Wybierz jedną z wielu znanych i popularnych plaż na siedmiu kontynentach. Jako zawodowy reporter i czujny obserwator zapisz wszystkie przedmioty i elementy garderoby podróżniczych, które zabierze ze sobą współczesny turysta. Zgromadzone rzeczowniki wykorzystaj w rozmowie z kolegami. Nie zapomnij o liście wyrazów załączonej poniżej.
9. Zapoznaj się z olbrzymią „biblioteką” z siedmiu kontynentów globtrotera Wojtka Dąbrowskiego. Wybierz opis jednej z podróży i przedstaw go na następnych zajęciach z języka polskiego w formie krótkiego streszczenia.

Strona internetowa: www.kontynenty.tpi.pl

KOMPETENCJE I SPRAWNOŚCI JĘZYKOWE

Jak opisać zwiedzane miejsca – reportaż

Słownictwo i dobór słów

1. Wypisz z tekstu wstępnego oraz z tekstu uzupełniającego słowa, które działają na twoje wyobraźnię.
2. Spróbuj określić odczucia czytelnika, który czyta tekst Wojciecha Dąbrowskiego o Gwadelupie.
3. Powiedz to inaczej:
 - *Gwadelupa ma kształt nieregularnego motyla*
 - *sforsować kontrolę paszportową*
 - *zarezerwowałem najtańszy osiągalny nocleg*
 - *barwy i zapachy tropikalnych kwiatów*
 - *próg wodospadu tonął w chmurach*
 - *przecinając zielone wzgórza, dotarłem na...*
 - *majaczy w morzu skalista wysepka,*
 - *cała Gwadelupa jest bardzo europejska*

KOMPETENCJE I SPRAWNOŚCI JĘZYKOWE

Jak opisać zwiedzane miejsca – reportaż

Słownictwo i dobór słów

1. Wypisz z tekstu wstępnego oraz z tekstu uzupełniającego słowa, które działają na twoją wyobraźnię.
2. Spróbuj określić odczucia czytelnika, który czyta tekst Wojciecha Dąbrowskiego o Gwadelupie.
3. Powiedz to inaczej:
 - Gwadelupa ma kształt nieregularnego motyla
 - sforsować kontrolę paszportową
 - zarezerwowałem najtańszy osiągalny nocleg
 - barwy i zapachy tropikalnych kwiatów
 - próg wodospadu tonął w chmurach
 - przecinając zielone wzgórza, dotarłem na... ..
 - majaczy w morzu skalista wysepka,
 - cała Gwadelupa jest bardzo europejska

5. Ryzyko przygód – marzenia o wielkich podróżach

4. Ujmij w „obrazy malowane słowami” następujące określenia:

- wiatr
- słońce
- klifowy brzeg
- samońska pieśń
- stragan
- wodospad
- wiszący most
- osada rybacka
- fort

Terminologia specjalistyczna

1. Wypisz z tekstu *Gwadelupa* 10 terminów z zakresu geografii.
2. Przygotuj listę terminów dotyczących jakiegoś zjawiska przyrodniczego (wodospad, gejzer, wulkan itp.).

Od tekstu do zdjęć

Wybierz z opisu podróży W. Dąbrowskiego na Gwadelupę te momenty, które chciałbyś (~łabyś) sfotografować.

A teraz:

Napisz krótki reportaż z twojej pierwszej podróży do Polski. Pamiętaj, że w reportażu powinna się przejawiać dość mocno indywidualność piszącego. Reportaż nie jest urzędniczym sprawozdaniem. Tylko ty byłeś świadkiem takich, a nie innych wydarzeń; to ty przeżywałeś pierwsze spotkanie z Polakami (na przejściu granicznym, w autobusie, pociągu itp.). To ty jesteś bohaterem tego reportażu. Możesz również uczynić bohaterem albo bohaterami – innych. Da ci to możliwość wprowadzenia do tekstu ich wypowiedzi, ich stylu, sposobu myślenia. Nie musisz wysilać umysłu, twój tekst bowiem nie musi być zgodny z poglądami oraz koncepcjami Kartezjusza czy logiką tekstów Woltera; nie musi też przypominać raportu policyjnego, w którym zwraca się szczególną uwagę na chronologię. Twój tekst powinien być spójny, konsekwentny oraz ciekawy.